

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/223/2020
Identifikačné číslo spisu: 6118221944
Dátum vydania rozhodnutia: 26.01.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6118221944.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Ing. L. P., trvale bytom v T. T., Q. J. XX, zastúpenej Mgr. Martinom Štoffom, advokátom v Banskej Bystrici, Stoličková 4, proti žalovanej Tatra banke, a.s., so sídlom v Bratislave, Hodžovo námestie 3, IČO 00 686 930, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy a iné, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9Csp/20/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. decembra 2019 sp. zn. 16Co/68/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. decembra 2019 sp. zn. 16Co/68/2019 a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 19. októbra 2018 č. k. 9Csp/20/2018 - 63 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 19. októbra 2018 č. k. 9Csp/20/2018 - 63 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa na žalovanej domáhala I. určenia, že zmluva o bezúčelovom splátkovom úvere zo 7. júla 2006 č. XXXXXXXXXXXX., zabezpečená záložným právom k nehnuteľnosti (ďalej tiež len „úverová zmluva“), neobsahuje povinné náležitosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. „účinnom“ (správne „účinného“ - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolačí súd“) v čase uzatvorenia zmluvy a preto sa úver považuje v zmysle § 4 ods. 3 rovnakého zákona za bezúročný a bez poplatkov a II. zaplatenia 3 264,73 € (ako preplatku na úvere z titulu bezdôvodného obohatenia). Žalobkyni okrem toho uložil povinnosť „nahradit“ (správne „zaplatit“) žalovanej „trovy“ (správne „náhradu trov“) konania v plnom rozsahu s tým, že o ich výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 137 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i ďalších zmien a doplnení, ďalej tiež len „C. s. p.“); § 1 ods. 3 písm. a/ a § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej tiež len „nový ZoSÚ“) v znení zákona č. 279/2017 Z. z., účinného od 1. januára 2018 v spojení s § 5 písm. ah/ zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, taktiež v znení zákona č. 279/2017 Z. z.; § 4 ods. 2 a 4 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej tiež len „skorší ZoSÚ“) a §§ 39 a 41, § 53 ods. 1 a 5, § 107 ods. 1 a 2, § 151a, § 151c ods. 1 a § 151d ods. 1 a

3 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. z.“) i s odkazmi na článok VI ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS (o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách) a rozsudok Súdneho dvora Európskej únie v jeho veci C-453/10. Vecne mal za to, že pri úverovej zmluve naplňajúcej definíciu hypotekárneho úveru, ktorý nový ZoSÚ výslovne vylučuje z rámca spotrebiteľských úverov, nešlo usúdiť na prípustnosť žaloby o určenie právnej skutočnosti (bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverovej zmluvy, ako aj jej neplatnosti /?/), keďže tá by musela vyplývať z osobitného predpisu (ktorý ale takú možnosť poskytol len pri spotrebiteľských úveroch). V rámci skúmania otázok bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, resp. absolútnej neplatnosti zmluvy (vo vzťahu k požiadavke na vydanie bezdôvodného obohatenia) potom dospel (v zhode s argumentáciou žalovanej) k záveru, že v čase uzatvorenia úverovej zmluvy zákonná úprava (skorší ZoSÚ) nedostatok náležitostí upravených v § 4 ods. 2 zákona nesankcionovala bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou a žalobkyni preto nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia nevznikol. To isté podľa prvoinštančného súdu platilo pri námietkách týkajúcich sa neprijateľných podmienok v zmluve, ktorých neplatnosť by spôsobovala neplatnosť aj úverovej zmluvy (ako celku) len v prípade neoddeliteľnosti časti úkonu dotknutého neplatnosťou od jeho ostatného obsahu (o aký prípad nešlo u dojednania rozhodcovskej doložky, záložné právo predstavovalo dovolený zabezpečovací prostriedok a aj možnosť banky požadovať poplatok za vedenie úverového účtu a spracovateľský poplatok vyplývala zo zákona o bankách i zo zmluvy a ich výška nebola neprimerane vysoká). Ani na vyhovenie žalobe o plnenie tak nebolo preukázané splnenie zákonných predpokladov, pričom u súm zaplatených žalobkyňou do 13. februára 2016 uplynula aj dvojročná subjektívna premlčacia doba a vo vzťahu k nim by i pri považovaní žaloby za dôvodnú musel byť priznaný úspech námietke premlčania vznesenej žalovanou; dôvodil napokon súd prvej inštancie.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 12. decembra 2019 sp. zn. 16Co/68/2019 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 aj 2 C. s. p. potvrdil a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Okrem plného stotožnenia sa i s dôvodmi pojatými súdom prvej inštancie do odôvodnenia jeho rozsudku a konštatovaní o dostatočne zistenom skutkovom stave veci, vyvedení súdom prvej inštancie správnych právnych záverov a aj o zrozumiteľnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku pre laickú i odbornú verejnosť zdôraznil predovšetkým nespĺnenie zákonnej podmienky prípustnosti žaloby, ktorá mala vyplývať (avšak nevyplyvala) z osobitného predpisu, ako aj nedostatok sankcie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v prípade absencie údajov o termíne konečnej splatnosti úveru.

3. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej tiež „dovolateľka“). Prípustnosť dovolania, ktorým navrhla zrušenie rozsudkov oboch nižších súdov s vrátením veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie, vyvodzovala z § 421 písm. b/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V doterajšej súdnej praxi totiž neexistuje (neexistujú) rozhodnutie (-a) odvolacieho súdu, ktoré by riešilo (-i) hneď dve pre rozhodnutie v tejto veci významné otázky, z ktorých tou prvou je, či sú alebo nie sú spotrebiteľskými úvermi úvery poskytnuté na základe zmlúv uzavretých po 1. októbri 2001 (po nadobudnutí účinnosti skoršieho ZoSÚ) a pred 11. júnom 2010 (pred účinnosťou nového ZoSÚ), ktoré boli, resp. sú zabezpečené záložným právom k nehnuteľnosti, avšak finančné prostriedky poskytnuté na ich základe neslúžili na nadobudnutie, výstavbu ani udržanie nehnuteľnosti; druhou potom, či absencia niektorej z obligatórne upravených náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 ods. 2 skoršieho ZoSÚ spôsobuje sankčnú bezúročnosť a bezpoplatkovosť aj v prípade zmlúv uzavretých pred 1. januárom 2008 (teda pred účinnosťou zákona č. 568/2007 Z. z.).

4. Obe takéto otázky podľa názoru dovolateľky nižšie súdy vyriešili nesprávne. V prípade tej prvej totiž zrejme prehliadli, že na posudzovanú vec sa pre čas uzavretia úverovej zmluvy a obsah prechodných ustanovení nového ZoSÚ vôbec nemala vzťahovať takáto úprava, ale skorší ZoSÚ, ktorý definoval výluky zo svojej pôsobnosti a de facto v zhode s pôvodnou úpravou v zákone o bankách, účinnou až do

31. decembra 2017 tak, že z rámca i žalobkyňou požadovanej ochrany vylučoval len hypotekárne úvery takpovediac v užšom zmysle tohto pojmu (čím treba rozumieť iba tie úvery, ktoré boli nielen zabezpečené záložným právom k nehnuteľnosti - ako aj ten žalobkyňin, ale ktoré boli aj účelovo viazané na nadobudnutie, výstavbu, či údržbu nehnuteľností alebo splatenie skorších úverov s takýmto účelom - o aký prípad ale už u úveru poskytnutého žalovanou žalobkyňou nešlo). V prípade druhej otázky potom síce niet sporu o tom, že skorší ZoSÚ, majúci sa použiť na posúdenie vzťahu v prejednávanej veci, v čase uzavretia zmluvy sankciu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v prípade absencie žalobkyňou uvádzaných náležitostí zmluvy neobsahoval, to sa ale zmenilo po nadobudnutí účinnosti novelizácie tohto zákona, vykonanej s účinnosťou od 1. januára 2008 zákonom č. 568/2007 Z. z., ktorého prechodné ustanovenia vzťahli novelizovanú úpravu aj na skôr založené vzťahy a režim pôvodnej úpravy obmedzili (inak v súlade s praxou intertemporality) na vznik takých vzťahov a nároky vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti novelizácie. Správnou (nižšími súdmi ale neposkytnutou) odpoveďou je preto podľa dovolateľky v prípade prvej otázky, že jej úverová zmluva so žalovanou má charakter zmluvy o spotrebiteľskom úvere (podľa skoršieho ZoSÚ v rozhodnom znení) a to so všetkými jej atribútmi (najmä so žalovateľnosťou bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy bez rizika odmietnutia súdu zaoberať sa žalobou vecne s poukazom na jej neprípustnosť); v prípade otázky druhej potom tá odpoveď, že absencia niektorej z obligatórne upravených náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 4 ods. 2 a 3 skoršieho ZoSÚ spôsobuje sankčnú bezúročnosť a bezpoplatkovosť aj tých zmlúv o poskytnutí spotrebiteľského úveru, ktoré boli uzavreté pred 1. januárom 2008 (tu samozrejme len vo vzťahu k úrokom a poplatkom za obdobie od 1. januára 2008 naďalej - pozn. dovolacieho súdu).

5. Žalovaná navrhla dovolanie zamietnuť (pokiaľ šlo o druhú z ním nastolených otázok), resp. ho ako neprípustné odmietnuť (to vo vzťahu k otázke prvej). Okrem stotožnenia sa s argumentáciou nižších súdov poukázala na to, že nikdy charakter úverovej zmluvy so žalobkyňou ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere nespochybňovala, v prejednávanej veci však podľa nej rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od tejto otázky, ale od inej (žalobkyňou ale nepoloženej) otázky, či úprava z ustanovenia § 11 ods. 4 nového ZoSÚ dopadá aj na prípady vzťahov založených podľa skoršieho ZoSÚ (kde je žalovaná v zhode s nižšími súdmi názoru, že to tak nie je). Pri otázke použiteľnosti úpravy skoršieho ZoSÚ v znení účinnom od 1. januára 2008 aj na vzťahy založené pred takýmto dňom síce principiálne súhlasí s interpretáciou z dovolania, v prejednávanej veci však podľa nej pri spochybňovaní platnosti zmluvy, resp. nároku žalovanej na úroky a poplatky ide práve o otázku vzniku vzťahu, resp. vzniknutých nárokov.

6. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana sporu, v ktorej neprospech boli vydané rozhodnutia oboch nižších súdov (§ 424 C. s. p.) a to za splnenia i zákonných podmienok jej zastúpenia aj spísania dovolania na to určenou osobou (§ 429 ods. 1 C. s. p.), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie treba považovať za prípustné (keď obe dovolaním nastolené otázky boli nielen otázkami právnymi, ale i takými, od ktorých vyriešenia jedným či druhým možným spôsobom záviseli rozhodnutia oboch nižších súdov a - do tretice - tiež takými, na ktoré v doterajšej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu dosiaľ nezaznela odpoveď) aj za dôvodné (tu pre potrebu stotožnenia sa s riešením oboch otázok ponúkaným dovolaním, hoc aj toto v prípade otázky prvej platilo len za cenu nie až tak nepodstatného doplnenia argumentácie z dovolania dovolacím súdom).

7. Podľa § 25 nového ZoSÚ (ustanovenia zaradeného pod marginálnu rubriku „Prechodné ustanovenia“) právne vzťahy, ktoré vznikli pred 11. júnom 2010 na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa spravujú podľa doterajších predpisov, ak tento zákon v odseku 2 neustanovuje inak (odsek 1) a ustanovenia § 10 ods. 2 a 3, § 12, 14, 17 ods. 1 a 2 a § 18 sa od 11. júna 2010 použijú aj na právne vzťahy vzniknuté na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá bola uzavretá pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona na dobu neurčitú a podľa ktorej sa po nadobudnutí účinnosti tohto zákona poskytuje alebo môže poskytovať spotrebiteľský úver (odsek 2).

8. Podľa § 1 ods. 2 písm. a/ skoršieho ZoSÚ platného a účinného v čase uzavretia úverovej zmluvy z prejednávanej veci (teda vrátane prvej novelizácie takéhoto zákona vykonanej zákonom č. 264/2006 Z. z.

s účinnosťou od 1. júla 2006) zákon sa nevzťahuje na zmluvy o poskytnutí úveru (odkaz poznámkou č. 1 v tu citovanom zákone na § 2 ods. 1 písm. b/ zákona č. 483/ 2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov - pozn. dovolacieho súdu) na účely nadobudnutia existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržbu.

9. Podľa § 4 ods. 2 skoršieho ZoSÚ v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2007 vrátane zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí (odkaz poznámkou č. 6 v tu citovanom zákone na § 43 O. z. - pozn. dovolacieho súdu) obsahuje najmä (o. i.) sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť (písm. a/) a ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (písm. g/).

10. Podľa § 4 ods. 2 skoršieho ZoSÚ v znení zákona č. 568/2007 Z. z. (platnom a účinnom od 1. januára 2008) zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí (opäť už vyššie spomínaný odkaz poznámkou č. 6 na § 43 O. z.) musí obsahovať konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru (písmeno g/) a výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov (písm. i/); podľa odseku 3 vety druhej rovnakého ustanovenia toho istého znenia zákona ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa odseku 2 písm. a/, b/, d/ až j/, k/ a l/, poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov a napokon podľa § 8aa ods. 2 tu citovaného zákona (v tomto prípade inak súčasťou paragrafu nazvaného „Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2008“) ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2008; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2008 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

11. Podľa § 26 ods. 3 vety prvej zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa platného a účinného v čase uzavretia úverovej zmluvy z prejednávanej veci proti porušeniu práva a povinnosti ustanovených týmto zákonom a osobitnými predpismi (tu porovnaj príkladný odkaz poznámkou č. 14d, vloženou do zákona č. 634/1992 Zb. zákonom č. 451/2014 Z. z., o. i. aj na O. z. a skorší ZoSÚ - opäť pozn. dovolacieho súdu) môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

12. Aj podľa § 3 ods. 5 vety prvej zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ktorým bol zákon č. 634/1992 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení s účinnosťou od 1. júla 2007 zrušený) proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

13. Zo súboru práve odcitovaných ustanovení celkom jednoznačne vyplýva, že úverová zmluva žalobkyne a žalovanej z prejednávanej veci sa pre založenie ňou právneho vzťahu ešte pred nadobudnutím účinnosti nového ZoSÚ musela spravovať - až na výnimky podľa § 25 ods. 2 nového ZoSÚ, u ktorých ale bolo treba prisvedčiť dovolateľke, že otázok ňou nastolených sa netýkali - skoršími predpismi, teda najmä (nie však výlučne) skorším ZoSÚ. Z režimu takéhoto zákona a takto aj z definície spotrebiteľského úveru totiž boli vylúčené (medzi inými) len zmluvy o poskytnutí úverov na účely nadobudnutia existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržbu; teda hypotekárne úvery v užšom zmysle tohto pojmu podľa dovolateľky a aj podľa definície zákona o bankách v znení účinnom do 31. decembra 2017 vrátane (tu porovnaj posuny v tejto úprave akcentované dovolaním, najmä § 68 zákona č. 483/2001 Z. z. účinného do 31. decembra 2017 a čl. I body 2 a 34 v spojení s čl. XVII zákona č. 279/2017 Z. z.), takým ale úver poskytnutý na základe spornej úverovej zmluvy v prejednávanej veci nebol.

14. Len zdanlivo a na prvý pohľad sa v tomto prípade javila opodstatnenou argumentácia žalovanej z jej vyjadrenia k dovolaniu, podľa ktorej žalobkyňa neurobila predmetom dovolacieho prieskumu tú otázku, na ktorej vyriešení skutočne záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (otázku použiteľnosti § 11 ods. 4

nového ZoSÚ aj na vzťahy regulované skorším ZoSÚ), ale inú preň nevýznamnú otázku (tu otázku možnosti kvalifikácie úverovej zmluvy z prejednávanej veci za zmluvu o spotrebiteľskom úvere). Hoci je pravdou, že v prípade právneho podkladu oprávňujúceho žalobkyňu na podanie žaloby o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru argumentácii z dovolania chýbala obrazná koncovka, touto logicky nemohla byť opora v novom ZoSÚ (do ktorého § 25 ods. 2 zákonodarca ustanovenie § 11 nepojal a tohto „úskalí“ argumentácie založenej na potrebe postupu podľa skoršej úpravy si zjavne bola vedomá aj dovolateľka), ale riešenie bolo treba hľadať inde (a to v právnej úprave existujúcej ako v čase účinnosti skoršieho ZoSÚ, tak i v čase iniciovania žalobkyňou sporu).

15. Pri hľadaní riešenia potom zrejme všetkým zúčastneným unikla povaha úpravy normami tzv. spotrebiteľského práva v širšom zmysle tohto pojmu, teda to, že takáto úprava vždy vykazovala (a nie je to tak inak ani dnes) prvky značnej atomizácie, čiže jej obrazného roztrúsenia do viacerých právnych predpisov. Z tých predpisov pri rozhodovaní súdov niekedy opomínaným (ako sa to prihodilo aj nižším súdom v tejto konkrétnej veci) je zákon o ochrane spotrebiteľa (či už ten pôvodný alebo aktuálny) ako osobitný predpis, s ktorým počíta C. s. p. i ZoSÚ, okrem toho však i ako predpis, ktorého súčasťou bolo urobené - nech aj v tej najvšeobecnejšej možnej podobe - tiež ustanovenie o možnosti uplatňovania práv spotrebiteľa voči porušovateľovi takýchto práv na súde prakticky za pomoci akejkoľvek do úvahy prichádzajúcej žaloby (žaloby o určenie právnych skutočností z takéhoto rámca nevynímajúc).

16. Aj pri záujme na korektnom zodpovedaní druhej dovolaním nastolenej otázky bolo namieste sa stotožniť s dovolateľkou v tom, že úprava skoršieho ZoSÚ po novelizácii zákonom č. 568/2007 Z. z. má dopadať - s výnimkou posudzovania otázok vzniku právneho vzťahu a nárokov vzniknutých pred nadobudnutím účinnosti novelizujúceho zákona - aj na vzťahy založené pred 1. januárom 2008. Logickým dôsledkom takejto úvahy (v spojení s neexistenciou žiadneho takého prechodného ustanovenia v zákone č. 568/2007 Z. z., ktoré by poskytovalo priestor pre zosúladienie vzťahov založených podľa skoršej úpravy s tou novelizovanou) musel byť tiež ďalší (taktiež dovolaním presadzovaný) záver o následku bezúročnosti a bezpoplatkovosti aj tých spotrebiteľských úverov spred 1. januára 2008, u ktorých zmluvám zakladajúcim úverové vzťahy aj po nadobudnutí účinnosti zákona č. 568/2007 Z. z. chýbali náležitosti nachádzajúce sa v § 4 ods. 3 novelizovaného zákona. Práve uvedené samozrejme nič nemení na tom, že otázku existencie náležitostí zmluvy, potrebných pre platné založenie vzťahu a teda aj otázku platnosti zmluvy ako takej bolo treba posudzovať podľa práva platného v čase uzavretia úverovej zmluvy (t. j. podľa skoršieho ZoSÚ pred jeho dotknutím všetkými novelizáciami s výnimkou tej celkom prvej) a podobne i prípadný záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru dojednaného pred 1. januárom 2008 pre absenciu náležitostí vyžadovaných úpravou po novelizácii môže platiť len pre nároky vzniknuté počnúc prvým dňom roka 2008.

17. Za správne odpovede na obe dovolaním nastolené otázky tak bolo treba považovať tie ponúkané dovolateľkou a po ich dotvorení vyššie naznačeným spôsobom dovolacím súdom ich zovšeobecniť tak, že

- zmluva o poskytnutí úveru na iný účel než uvedený v § 1 ods. 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov alebo aj bez uvedenia účelu, uzavretá za účinnosti tohto zákona je zmluvou o spotrebiteľskom úvere riadiacou sa - s výnimkami ustanovenými v § 25 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. - takýmto zákonom;
- podanie žaloby o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru v režime zákona č. 258/2001 Z. z. umožňuje zákon o ochrane spotrebiteľa a
- sankcia v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru podľa § 4 ods. 2 a 3 zákona č. 258/2001 Z. z. v znení platnom a účinnom od 1. januára 2008 dopadá aj na úroky a poplatky z úverov dojednaných zmluvami uzavretými pred účinnosťou zákona č. 568/2007 Z. z., na ktoré vznikne nárok po 1. januári 2008.

18. Napadnuté rozsudky oboch nižších súdov konštatujúce presný opak práve uvedeného preto museli byť rozhodnutiami spočívajúcimi na nesprávnom právnom posúdení veci.

19. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 C. s. p.).

20. Pretože odvolací súd a pred ním i súd prvej inštancie sa pri svojom rozhodovaní riadili názormi o neprípustnosti žaloby o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a o práve žalovanej na úroky i poplatky (majúce zodpovedať bezdôvodnému obohateniu požadovanému žalobkyňou) a z tohto dôvodu sa už nezaoberali ako vecnou opodstatnenosťou určovacej žaloby, tak ani výškou úrokov a poplatkov, dovolaciemu súdu ani neostávalo iné, než rozsudky oboch takýchto súdov zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Zrušenie len rozsudku odvolacieho súdu sa nejavilo postačujúcim, keďže by privodilo buď nutnosť vykonania väčšiny dokazovania potrebného pre konečné rozhodnutie na odvolacom súde (v jedinej inštancii) alebo využitie odvolacím súdom skôr nevyužitej možnosti zrušiť odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potom, čo mu ten jeho zrušil dovolací súd (ktorý najpravdepodobnejší výsledok odvolacieho konania po zrušení iba rozsudku odvolacieho súdu by len zbytočne predĺžil konanie).

21. Najvyšší súd preto rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto jeho uznesenia.

22. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 C. s. p.).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.